

## 100 let Domu umění v Ostravě

**Anotace:** Dům umění v Ostravě, dnešní sídlo Galerie výtvarného umění v Ostravě (GVUO), oslaví v roce 2026 **sto let od svého otevření**. Tato architektonická perla, navržená mladými žáky Kotěry a Gočára – **Františkem Fialou a Vladimírem Wallenfelsem**, byla v době první republiky unikátní novostavbou určenou výhradně pro galerijní účely. Dokumentární film představuje tuto instituci nejen jako strážce **vzácných uměleckých sbírek** (včetně grálu v podobě Jurečkovy sbírky), ale především jako **živý organismus** pevně spjatý s osudy Ostravy. Snímek mapuje dramatické proměny budovy i jejího obsahu na pozadí bouřlivého 20. století – od budovatelského nadšení elit a tragických válečných událostí přes ideologický tlak 50. let až po současné vize budoucího rozvoje, symbolizovaného projektem „**Bílého stínu**“ architekta Josefa Pleskota.

### Autoři a štáb:

- **Režie:** Slobodanka Radun
- **Scénář:** Ondřej Horák, Slobodanka Radun
- **Dramaturgie:** Jana Strýčková
- **Hlavní kameraman:** Prokop Souček
- **Střih:** Šárka Sklenářová
- **Kreativní producentka:** Kateřina Ondřejková
- **Výkonná producentka:** Jarmila Hoznauerová
- **Produkce:** Česká televize a Galerie výtvarného umění v Ostravě

**Účinkují:** Ve filmu vystupuje řada osobností spojených s ostravskou i celostátní kulturní scénou, mimo jiné ředitel GVUO **Jiří Jůza**, historik **Martin Jemelka**, kurátorka **Renata Skřebská**, architekt **Josef Pleskot** či umělci **Stanislav Kolíbal**, **Jiří Surůvka** a **Jiří Šigut**.

## 120 let muzea v Prostějově

**Anotace:** Snímek s podtitulem „**Muzeum v proměnách času**“ vznikl u příležitosti významného jubilea – **120 let od zpřístupnění muzejních sbírek** ve staré prostějovské radnici. Dokument volí hravou formu, kdy diváka aktuálními expozicemi provázejí dvě fiktivní postavy mluvící hanáckým nářečím – **Stréček Křópal** a **Jozéfek Melhoba**. Film prezentuje široký záběr instituce: od archeologických a geologických nálezů přes historické sály až po autentickou hanáckou světnici. Zvláštní pozornost je věnována expozici **Jiřího Wolkera**, kde muzeum inovativně využívá **umělou inteligenci** k experimentům s básníkovou podobou a jeho literární tvorbou. Snímek tak ukazuje instituci, která si váží svých tradic, ale zároveň se nebojí moderních technologií pro oživení návštěvnického zážitku.

### Autoři a štáb:

- **Režie, kamera a střih:** Marek Gerhard
- **Námět a scénář:** Václav Horák
- **Zvuk:** Ladislav Čech
- **Hudba:** Pavel Krychtálek
- **Produkce:** Muzeum a galerie v Prostějově (2025)

### Účinkují:

- **Stréček Křópal:** Jiří Vrba
- **Jozéfek Melhoba:** Václav Horák

## AD Astra – Skleněný vesmír Jana Exnara

**Anotace:** Krátký film zachycuje atmosféru vernisáže stejnojmenné výstavy v **Muzeu skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou**. Snímek představuje tvorbu významného výtvarníka **Jana Exnara**, který ve svém uměleckém vyjádření propojuje různá média – papír, plátno a sklo. Divák má možnost nahlédnout do procesu vzniku prostorových skleněných plastik, u nichž autor využívá především křišťál. Dokument zdůrazňuje propojenost kresebné linie s trojrozměrným objektem a představuje Exnarovu technologickou novinku – **skleněnou tavenou kresbu**. Expozice, tvořená segmenty „univerza“ vznikajícími v průběhu 15 let, ožívá ve filmu především díky hře **přirozeného slunečního světla**, které skleněným plastikám dodává unikátní dynamiku.

### Autoři a štáb:

- **Kurátor výstavy:** PhDr. Petr Nový, Ph.D.
- **Autor výstavy:** Jan Exnar
- **Grafika:** David Matura
- **Instalace a realizace:** Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou / TEXO PLUS s.r.o.
- **Překlad:** Ing. Milan Kašpar
- **Produkce:** Státní muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou (2025)

### Technické údaje:

- **Délka:** 2:36 min. (v programu uváděno též 2:48 min.)
- **Kategorie:** Dokumentární snímek z vernisáže výstavy

## Dřevo se hudbou odívá (1982)

Tento poetický a filozoficky laděný snímek režiséra Vladimíra Suchánka zkoumá hluboké, téměř mystické sepětí mezi přírodou, materiálem a hudebním uměním. Ústřední postavou dokumentu je skladatel, sbormistr a sběratel lidových písní **Jaroslav Krček**, který spolu s tělesy **Musica Bohemica** a **Chorea Bohemica** vdechuje lidovým tradicím nový život.

Film nahlíží na strom jako na mírumilovného tvora, který s lidmi sdílí vnitřní chvění a chvílky „průzračnosti“. Autor se zamýšlí nad tím, že i když člověk strom porazí a zdánlivě ho zabije, strom umírá dlouho a skrze lidské ruce může dojít ke svému vzkříšení. Pokud se z mrtvého dřeva stane hudební nástroj, vrací se mu jeho nejpřirozenější vlastnost – **chvění**, které se pak v ruce hudebníka přenáší zpět na člověka. Snímek je protkán lidovými baladami a úvahami o tom, že skutečná tvorba je aktem lásky a splynutí s okolím.

### Zajímavé citace z filmu:

- „Člověk sice neustále touží po klidu, ale klid může být někdy zatracený.“
- „Tvořit znamená milovat. To je vstřebávat do sebe kolem hemžící okolí a laskat je svými schopnostmi a vlastnostmi.“
- „Mrtvý strom je krásný a člověku k užítku. A když z něj udělá třeba hudební nástroj, tak mu vrátí jednu jeho živou vlastnost. Chvění.“
- „Ruce berte opatrně věčností dřevo zrozené. Jemně, přejemně se ho dotkněte svými prsty, lidé, až ucítíte slova.“
- „Vandrovali dva pěkní mládenci... Slyšíš, milý bratře, vím já dřevo krásné, dřevo javorové na husličky dobré.“

## Autoři filmu

- **Námět, scénář a režie:** Vladimír Suchánek
- **Účinkoval:** Jaroslav Krček
- **Hrály a zpívaly:** Musica Bohemica, Chorea Bohemica
- **Kamera:** Miloň Terč
- **Střih:** Ivan Matouš
- **Zvuk:** Ing. Radomír Koutek
- **Výroba:** Rudolf Polák
- **Vyrobilo:** Filmové studio Gottwaldov (1982)

## Zařazení v programu

Snímek bude promítnut v rámci lektorského semináře „**Lidová píseň inspirující a přetvářená**“, který vede předseda poroty PhDr. Petr Slinták.

- **Den a datum:** středa 10. června 2026
- **Čas projekce:** 14:00 – 14:30 hod.
- **Místo:** Muzeum Jana Amose Komenského v Uherském Brodě

## EXPEDICE BUBNY

**Anotace:** Dokumentární film „**EXPEDICE BUBNY**“ mapuje dvanáctileté úsilí o transformaci pražského nádraží Bubny – místa, odkud byly během druhé světové války deportovány desítky tisíc židovských obyvatel – v moderní **Památník ticha**. Snímek je koncipován jako cesta od aktivního „probouzení“ paměti místa skrze umělecké performance a rytmické **bubnování proti lhostejnosti** až po oficiální pietní akty na Národním hřbitově v Terezíně. Film představuje unikátní muzejní prvky, jako jsou „exponáty v pohybu“ v podobě papírových tubusů či site-specific instalace Aleše Veselého **Kadiš** a **Brána nenávratna**. Skrze výpovědi sociologa Fedora Gála, dokumentaristy Pavla Štingla a dalších osobností snímek hledá nový jazyk pro velké příběhy 20. století a varuje před nebezpečím „mlčící většiny“. Je to hluboká reflexe o tom, že kultura paměti není jen o prohlížení exponátů, ale o etické odpovědnosti a schopnosti číst události dneška skrze historickou zkušenost.

### Autoři a štáb:

- **Scénář a režie:** Autorský tým Památníku ticha
- **Dramaturgie:** Vít Poláček, Miroslav Janek

- **Kameramani:** Petr Záruba, David Cysař, Karel Čtveráček, Miroslav Janek
- **Střih:** Šárka Sklenářová, David Bělohradský
- **Zvuk:** Petr Záruba, Marcel Quisbert, Viktor Ekrt, Ladi Kolský
- **Mix zvuku:** Vladimír Chrastil
- **Produkce:** Věra Weinerová
- **Producent:** Památník ticha o.p.s. (ve spolupráci s Pilot Film)

**Účinkují:** Ve filmu vystupují zakladatel projektu **Pavel Štingl**, sociolog **Fedor Gál**, novinář **Jan Urban**, režisér **Václav Marhoul**, ředitel Centra DOX **Leoš Válka**, politik **Petr Pithart** a řada dalších osobností, umělců a studentů.

## Experimentální puška Špitálský 1879

**Anotace:** Krátký snímek z populárně-naučného cyklu „**Poklady z našich sbírek**“ představuje mimořádně vzácný předmět ukrytý v depozitáři **Oblastního muzea a galerie v Mostě**. Jde o **prototyp číslo 17** experimentální pušky konstruktéra Antonína Špitálského, který je jediným kompletním kusem svého druhu v České republice. Film diváka zavádí do 70. let 19. století, do éry bouřlivého přechodu od jednoraných systémů k opakovacím zbraním. Dokument detailně popisuje Špitálského odvážné, byť nakonec neúspěšné konstrukční řešení – **bubnový zásobník** po vzoru revolveru, který v tehdejší rakousko-uherské soutěži podlehl klasickému řadovému zásobníku Ferdinanda Mannlichera. Snímek je tichým svědkem ambicí své doby a připomíná, že i slepé uličky vývoje jsou cennou součástí historie technického pokroku.

### Autoři a produkce:

- **Produkce:** Oblastní muzeum a galerie v Mostě
- **Námět:** Realizační tým v rámci projektu „Poklady z našich sbírek“
- **Finanční podpora:** Ministerstvo kultury ČR

### Technické údaje:

- **Délka:** 2:22 min. (v programu uváděno též 2:12 min.)
- **Kategorie:** Popularizační video / technická historie

## FAIMP 2025 Dubaj

**Anotace:** Dokumentární pásmo představuje výběr **vítězných audiovizuálních projektů** mezinárodního festivalu **FAIMP** (Festival of Audiovisual International Museums and Heritage), který pořádá mezinárodní výbor ICOM pro audiovizi, nové technologie a sociální média (**AVICOM**). Snímek vznikl u příležitosti **27. generální konference ICOM**, která se konala v listopadu 2025 v **Dubaji**. Divák má jedinečnou možnost nahlédnout do globální „dílňky“ moderního muzejnictví a seznámit se s nejnovějšími trendy v digitální komunikaci. Program zahrnuje širokou škálu inovací: od inkluzivních webových stránek v Pekingu přes využití **generativní umělé inteligence** při rekonstrukci ztracených obrazů ve Španělsku až po imerzivní digitální expozice v Číně či mobilní AI průvodce v Itálii a Egyptě. Film je pestrou mozaikou přístupů, které ukazují, jak špičkové technologie pomáhají chránit a zpřístupňovat kulturní dědictví napříč kontinenty.

#### Autoři a štáb:

- **Kamera a střih:** Aleš Kapsa
- **Produkce:** Muzeum Jana Amose Komenského v Uherském Brodě ve spolupráci s mezinárodním výborem AVICOM
- **Použité materiály:** Trailery vítězných projektů festivalu FAIMP a volné prvky z archivu Pixabay

#### Technické údaje:

- **Délka:** 19:37 min. (v programu uváděno též 19:47 min.)
- **Země původu:** Česká republika / mezinárodní projekty (Čína, Jižní Korea, Brazílie, Španělsko, Mexiko, Maďarsko, Egypt, Itálie, USA)
- **Kategorie:** Prezentace audiovizuálních projektů / moderní trendy v muzeích

## Fotograf Vladislav Galgonek

**Anotace:** Dokumentární snímek, koncipovaný jako filmová miniatura, představuje život a dílo **Vladislava Galgonka (1946–2026)**, jedné z nejvýraznějších postav české reportážní fotografie. Rodák z Českého Těšína, který profesně zakotvil v Olomouci, ve filmu vzpomíná na svou bohatou kariéru – od drsných začátků v propagaci ostravských dolů (**Důl Odra**) přes studium u profesora Jána Šmoka na FAMU až po desetiletí trvající „řeholi“ v olomoucké redakci **ČTK**. Snímek ukazuje Galgonka jako pohotového svědka dějin, který s objektivem v ruce dokumentoval klíčové události: odchod sovětských vojsk z Libavé, ničivé povodně na Moravě v roce 1997, návštěvy Václava Havla či papeže Jana Pavla II.. Film však odkrývá i Galgonkovu druhou, niternou tvář – umělce, který ve volném čase unikal do ticha **pralesa Mionší**, kde hledal a nacházel čistou výtvarnou formu a řád v divoké přírodě.

#### Autoři a produkce:

- **Námět a realizace:** Tomáš Jurníček
- **Produkce:** Muzeum umění Olomouc (2025)
- **Účinkuje:** Vladislav Galgonek

#### Technické údaje:

- **Délka:** 19:41 min. (v programu uváděno 19:52 min.)
- **Kategorie:** Dokumentární portrét / historie reportážní fotografie
- **Ocenění aktéra:** Vladislav Galgonek byl držitelem několika cen **Czech Press Photo** a v roce 2007 mu byla udělena Cena města Olomouce za přínos v oblasti výtvarného umění.

## Franz Gruss – Pohled na město Most (1957)

**Anotace:** Krátký snímek z populárně-naučného cyklu „**Poklady z našich sbírek**“ představuje jeden z nejcennějších přírůstků **Oblastního muzea a galerie v Mostě** – olejomalbu krušnohorského malíře **France Grusse** z roku 1957. Dokument odkrývá pohnutý příběh díla, které vzniklo v německém Erlangenu jako pietní připomínka vysídlených

obyvatel Mostu u příležitosti 700. výročí založení města. Obraz zachycuje unikátní vedutu s děkanským kostelem a vrchem Hněvínem v mlžném oparu, v jehož popředí se však již rýsuje hluboká jáma povrchového dolu – symbol budoucí zkázy starého města. Film přibližuje osud umělce, žáka vídeňské secese a autora mosteckých fresek, který se do své domoviny již nikdy nevrátil. Skrze toto dílo se však symbolicky vrací historická paměť regionu, která se brzy stane součástí nové stálé expozice muzea.

#### Autoři a produkce:

- **Odborný výklad:** Věra Vostřeová (kurátorka podsbírky výtvarného umění)
- **Produkce:** Oblastní muzeum a galerie v Mostě
- **Námět:** Realizační tým v rámci projektu „Poklady z našich sbírek“
- **Poděkování:** Rudolf Kašpar, Vladimír Prokop, Peter Wesselowsky
- **Finanční podpora:** Ministerstvo kultury ČR

#### Technické údaje:

- **Délka:** 3:29 min. (v programu uváděno též 3:41 min.)
- **Kategorie:** Dokumentární miniatura / umělecká historie

## Herbářová položka památného stromu jinanu v Děčíně

**Anotace:** Krátký snímek z populárně-naučného cyklu „**Poklady z našich sbírek**“ představuje unikátní herbářový list uložený v depozitáři **Oblastního muzea a galerie v Mostě**. Tento doklad sběru pochází z jednoho z nejstarších a nejvýznamnějších jedinců jinanu dvoulaločného (*Ginkgo biloba*) v České republice – samičího památného stromu, který již přibližně 170 let roste před budovou muzea v Děčíně. Dokument diváka seznamuje s fascinujícím příběhem této „**živoucí fosilie**“, jejíž předkové obývali Zemi již před 200 miliony let. Snímek rovněž vysvětluje historický jazykový omyl, díky němuž vznikl světový název ginko, a připomíná Jana Svatopluka Presla, který stromu v 19. století vtiskl české jméno jinan. Film je poctou přírodní kráse a houževnatosti velikána, který přečkal monarchii, obě světové války i totalitní režimy a od roku 1994 je chráněn státem.

#### Autoři a produkce:

- **Odborný výklad:** Vít Joza (kurátor botanické sbírky)
- **Produkce:** Oblastní muzeum a galerie v Mostě
- **Námět:** Realizační tým v rámci projektu „Poklady z našich sbírek“
- **Finanční podpora:** Ministerstvo kultury ČR

#### Technické údaje:

- **Délka:** 3:02 min. (v programu uváděno též 3:14 min.)
- **Kategorie:** Popularizační video / přírodní vědy
- **Zařazení v programu:** 6. blok: Genius loci a sbírkové skvosty

## Historické Jesenicko ve 3D

**Anotace:** Snímek představuje unikátní pohled do života na Jesenicku na **přelomu 19. a 20. století** prostřednictvím trojrozměrných fotografií. Základem celého projektu je výjimečná kolekce téměř **stovky skleněných stereonegativů**, které byly po dlouhých desetiletích objeveny v depozitářích muzea. Autorem těchto záběrů byl nepříliš známý fotograf **Rudolf Julius Klein**. Historický materiál prošel procesem digitální restaurace a kolorování, aby mohl být následně upraven pro stereoskopickou (3D) projekci. Film zachycuje dobovou podobu obcí **Supíkovice, Mikulovice a Písečná**, ale i tváře a osudy jejich obyvatel v autentických každodenních situacích. Poutavé vyprávění je umocněno **prostorovým zvukem**, který diváka doslova vtahuje do atmosféry zapomenutého světa před více než 120 lety.

### Autoři a štáb:

- **Režie:** Miroslav Chomka
- **Námět a scénář:** Jan Petrásek
- **Historická spolupráce:** Jan Petrásek
- **Dokumentarista:** Martin Petrásek
- **Vedoucí produkce:** Martin Petrásek
- **Komentář čtl:** Tomáš Jirman
- **Zvuk:** Jaroslav Menšík
- **Producent:** Slezská univerzita v Opavě
- **Přihlašovatel:** Vlastivědné muzeum Jesenicka

### Technické údaje:

- **Délka:** 32 minut
- **Kategorie:** Historický dokumentární experiment
- **Formát:** Stereoskopický (3D Side-by-side)
- **Jazykové verze:** Film disponuje také německou mutací
- **Partneři projektu:** Město Jeseník

## Hrebienok

**Anotace:** Tento černobílý amatérský filmový dokument, původně pořízený na úzký filmový formát, představuje unikátní archivní sondu do historie dopravy ve Vysokých Tatrách v **60. letech 20. století**. Snímek zachycuje každodenní provoz pozemní lanové dráhy na trase **Starý Smokovec – Hrebienok** v éře, kdy ji provozovaly Československé státní dráhy. Divák může sledovat druhou generaci vozů vyrobených v podniku **Tatra Smíchov**, které se vyznačovaly typickým hranatým designem a sloužily až do roku 1970. Film detailně dokumentuje technické zajímavosti, jako je princip **Abtovy výhybky** uprostřed trati, a zároveň citlivě zachycuje dobovou atmosféru turismu – od uniforem personálu až po specifickou módu a vybavení tehdejších návštěvníků hor. Viditelné stopy stáří materiálu v podobě škrábanců a zrnitosti jen umocňují autentickou historickou hodnotu tohoto muzejního exponátu.

### Autoři a přihlašovatel:

- **Původ snímku:** Amatérský archivní záznam
- **Příhlašovatel:** Národní technické muzeum, Praha
- **Zařazení:** Film jako součást sbírek (nástroj dokumentace)

#### Technické údaje:

- **Délka:** 1:56 min. (v programu uváděno 2:11 min.)
- **Materiál:** Původně pravděpodobně 16mm nebo 35mm film
- **Kategorie:** Archivní film / technická historie

## Hroznová koza (2008)

Tento autorský dokument z cyklu České televize *Náš venkov* se vrací do regionu autorova mládí, na Znojensko, aby zachytil fascinující proces **obnovy zapomenuté lidové tradice**. Snímek se zaměřuje na postavu mýtické Hroznové kozy, která podle starých pověstí bděla nad úrodou vinic od jara až do vinobraní. Režisér Rudolf Adler se zde záměrně vyhýbá formě pouhé turistické reportáže o vinařství; místo toho citlivě dokumentuje činnost místního spolku, který tuto legendu proměnil v **živý komunitní rituál**.

Film sleduje klíčové momenty vinařského roku – od jarního vynášení hroznového kozla do vinohradu až po podzimní obřad „zarážení hory“. Dokumentární kamera zachycuje, jak se skrze písně, vyprávění a společné slavnosti formuje identita moderního venkova, který čerpá sílu ze svých kořenů a lidové moudrosti. Je to oslava vína, lidské tvořivosti a neustálého koloběhu přírody, v němž mýtus a realita splývají v jeden harmonický celek.

#### Zajímavé citace z filmu:

- „Na jaře první týden v květnu... vynášíme hroznového kozla do Vinohradu a první zářiový víkend zarážíme horu s Hroznovou kozou.“
- „Ty kozy to jsou potvory v podstatě. Tak proto se mně líbí, proto já ráda maluju.“
- „Kdo jen tebe víno chce až do smrti pít a po smrti ve vinou révu se proměnit.“ (lidová píseň ze snímku)
- „Podle starých pověstí pečovala hroznová koza se svou rodinou o úrodu od počátku jara až do nového vína.“

#### Autoři filmu

- **Režie:** Rudolf Adler
- **Pořad připravili:** Oto Pruša, Jitka Hubáčková, Radek Vlach, Lubor Hochmann, Petr Ryšavý, Ladislav Prajsner, Hana Kopecká, David Ziegelbauer, Pavel Plešák, Rudolf Adler
- **Výroba:** Centrum publicistiky a dokumentu, Televizní studio Brno, Česká televize (2008)

#### Zařazení v programu

Snímek je uváděn v rámci bloku **Retrospektiva Rudolfa Adlera: Hledání autentického člověka**.

- **Den a datum:** úterý 9. června 2026
- **Čas projekce:** 17:55 – 19:00 hod.
- **Místo:** Muzeum Jana Amose Komenského v Uherském Brodě
- **Poznámka:** Projekce proběhne za účasti Mgr. Jarmily Adler Šlaisové a prof. Marka Jíchy.

## Kazeta (historismus)

**Anotace:** Krátký snímek z populárně-naučného cyklu „**Poklady z našich sbírek**“ představuje jeden z nejkrásnějších uměleckořemeslných předmětů ve správě **Oblastního muzea a galerie v Mostě**. Jedná se o luxusní kazetu z roku 1894, která byla vytvořena jako dar k 25. výročí svatby Morice a Marie Šikových. Dokument diváka seznamuje s mistrovským zpracováním v duchu **novorenesance** s patrnými vlivy baroka a empíru, což dokládají detaily jako gravírované víko či nohy v podobě zvířecích tlap. Snímek zdůrazňuje mimořádnou materiálovou skladbu – základ z **ebenového dřeva** je bohatě vykládán kovem, želvovinou, perletí a slonovinou. Zvláštní pozornost je věnována náročné „**buleové technice**“ a použití broušených barevných skel, která věrně napodobují rubíny, safíry a smaragdy. Kazeta je ve filmu prezentována nejen jako doklad technické preciznosti konce 19. století, ale i jako osobní symbol trvanlivosti a vznešenosti manželského svazku.

### Autoři a produkce:

- **Odborný výklad:** Jaroslav Čepelák (konzervátor a kurátor podsbírký nábytku)
- **Produkce:** Oblastní muzeum a galerie v Mostě
- **Námět:** Realizační tým v rámci projektu „Poklady z našich sbírek“
- **Finanční podpora:** Ministerstvo kultury ČR

### Technické údaje:

- **Délka:** 2:44 min. (v programu uváděno též 2:56 min.)
- **Kategorie:** Popularizační video / umělecké řemeslo
- **Zařazení v programu:** 6. blok: Genius loci a sbírkové skvosty

## Kdo fotografuje – žije dvakrát

**Anotace:** Dokumentární snímek odkrývá fascinující příběh unikátního nálezu dosud neevidovaných negativů v pozůstalosti významného československého reportážního, dokumentárního a reklamního fotografa **Alexandra Paula (1907–1981)**. Tyto vzácné záběry, které po desetiletích objevil v zásuvce rodinného archivu fotografův syn, zachycují dramatické události konce druhé světové války v jihočeských **Čimelicích**. Film staví do kontrastu osobní vzpomínky Pavla a Prokopa Paulových s oficiální komunistickou propagandou, která po čtyřicet let systematicky zamlčovala roli americké armády při osvobozování regionu i skutečnost, že válka v Evropě skončila právě zde. Název filmu odkazuje na životní heslo Alexandra Paula, podle něhož fotograf skrze proces zachycení okamžiku a jeho následné zpracování v komoře prožívá danou chvíli podruhé. Snímek je tak hlubokou reflexí o síle obrazového svědectví, které dokáže i po mnoha letech sloužit jako „světlo pravdy“ a nástroj pro očistění historické paměti.

#### Autoři a štáb:

- **Režie a scénář:** Zdeněk Zvonek
- **Námět:** Tomáš Bistřický
- **Kamera:** Lukáš Bistřický, Zdeněk Zvonek
- **Střih:** Zdeněk Zvonek, Simon Jindra
- **Zvuk:** Lukáš Panoch
- **Mix zvuku:** Jan Čeněk
- **Komentář čtl:** Martin Myšička
- **Odborný poradce:** Mgr. Tomáš Jakl
- **Asistent režie:** Bartłomiej Klimsza
- **Produkce:** Jitka Šenová
- **Výroba:** DOS spol. s r.o. a studio Bell (2025)

**Účinkují:** Prokop Paul a Pavel Paul (synové Alexandra Paula), pamětníci z obce Čimelice Václav Vlček, Miroslav Bouček a Josef Pilous a vojenský historik Tomáš Jakl.

#### Technické údaje:

- **Délka:** 27:00 min. (v programu uváděno též 27:15 min.)
- **Kategorie:** Historický dokument / digitální stopa historie
- **Zařazení v programu:** 2. blok: Historie v obrazech a její digitální stopa

## Klenot Valaška

**Anotace:** Tento vizuálně bohatý snímek byl vytvořen u příležitosti významného jubilea **100 let od založení Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm (1925–2025)**. Dokument provází diváka proměnami muzejních areálů – Dřevěného městečka, Valašské dědiny a Mlýnské doliny – v průběhu **čtyř ročních období**. Kamera zachycuje nejen krásu roubené architektury a panoramata Beskyd, ale především **živé tradice a nehmotné kulturní dědictví**. Divák se stává svědkem lidových obyčejů, jako je vynášení Mařeny či stavění máje, a nahlédne do tajů **tradičních řemesel**, k nimž patří zdobení kraslic, pletení tatarů nebo náročné zpracování vlny od stříhání ovcí až po bělení plátna. Snímek využívá moderní technologie včetně **záběrů z dronů a makro objektivů** k vytvoření dynamické a esteticky působivé mozaiky, která zdůrazňuje poslání instituce: uchovávat tradice skrze společenství lidí a předávat je dalším generacím.

#### Autoři a štáb:

- **Námět a realizace:** adifilms.cz
- **Autorská hudba:** Adam Uličný (skladba SYMPHONY100)
- **Produkce:** Národní muzeum v přírodě / Valašské muzeum v přírodě

#### Technické údaje:

- **Délka:** 5:02 min. (v programu uváděno též 4:51 min.)
- **Kategorie:** Dokumentární film k výročí instituce
- **Zařazení v programu:** 1. blok: Muzea se představují

## Lidé. Místa. Paměť

**Anotace:** Dokumentární snímek představuje vojensko-historické areály **Slezského zemského muzea** – Národní památník II. světové války v **Hrabyni** a Areál československého opevnění **Hlučín-Darkovičky**. Film vznikl u příležitosti **80. výročí konce druhé světové války** v Evropě a ukazuje tyto instituce nikoliv jako statické budovy, ale jako živé nositele paměti. Klíčovým prvkem jsou osobní výpovědi zaměstnanců muzea, kteří mají k regionu a jeho pohnuté historii hluboký citový vztah. Prostřednictvím **rodinných archivů a fotografií** (např. Václava Bdělovského či Štěpána Hartoše) snímek odkrývá dramatické osudy předků současných kurátorů a edukátorů – od nucené služby ve wehrmachtu přes účast v bojích u Dunkerku až po poválečnou dokumentaci spustošeného Slezska. Dokument tak reflektuje stále živé sociální a kulturní důsledky války v pohraničí a zdůrazňuje roli muzejníků jako aktivních strážců kolektivní identity.

### Účinkují (Lidé z památníku):

- **Mgr. Kamila Poláková** – vedoucí Národního památníku II. světové války v Hrabyni
- **Petr Adamus** – správce Areálu čs. opevnění Hlučín-Darkovičky
- **Hana Polášková** – dokumentátorka
- **Mgr. Lukáš Hartoš** – muzejní edukátor
- **Marek Slanina** – zbrojř
- **Dušan Pála** – správa a údržba budov
- **Mgr. Ondřej Kolář, Ph.D.** – vedoucí Oddělení historického výzkumu

### Produkce:

- **Přihlašovatel:** Slezské zemské muzeum

### Technické údaje:

- **Délka:** 4:26 min. (v programu uváděno též 4:38 min.)
- **Kategorie:** Prezentace instituce a jejích areálů
- **Zařazení v programu:** 1. blok: Muzea se představují

## Majstr (1974)

Tento dokumentární portrét je považován za jeden z vrcholů etnografické tvorby Rudolfa Adlera. Snímek představuje fascinující postavu **Jožky Kubíka z Hrubé Vrbky**, legendárního romského primáše, kterému na Hornácku nikdo neřekl jinak než „Majstr“. Film se vyhýbá povrchní senzacechtivosti a namísto toho nabízí hlubokou sondu do duše lidového umělce, jehož život je neoddělitelně spjat s hudbou a tradicemi rodného kraje.

Středobodem vyprávění je Majstrova vzpomínka na setkání s proslulým houslistou Janem Kubelíkem v hodonínském hotelu, kde mu jako mladý muzikant nabízel své housle k ocenění a s bezelstnou odvahou mu navrhl, že by mu „zakontroloval“ (doprovázel ho). Dokument zachycuje nejen Kubíkovu virtuózní hru, ale i jeho osobitou filozofii, v níž se hudební teorie mísí s prostou lidovou moudrostí a syrovou autentičností. Je to příběh o

člověku, který v hudbě hledal a nacházel vnitřní svobodu, klid a „mráz po hlavě“, jenž doprovází skutečné umění.

### Zajímavé citace z filmu:

- „Někdo neví, co je to mol a dur. To je tak, jak kdyby nevěděl napsat měkké i a tvrdé.“
- „Hudba není malá věc, to je hrubá věc. Mosí íť po hlavě mráz.“
- „Nehraju tak jak vy, ale zakontroloval bych vám.“ (Vzpomínka na setkání s mistrem Kubelíkem)
- „Když jsem měl e strunu na huslách, hrál sem na ňu. A když jsem neměl šmytec, tak jsem si nakalafunoval glocek...“
- „Keď je dobrá harmónie a potom, keď je nikdy aj trochu upité, tož to sa hraje.“

### Autoři filmu

- **Námět, scénář a režie:** Rudolf Adler
- **Kamera:** Ivan Vojnár
- **Střih:** Vlasta Styblíková
- **Zvuk:** Zbyněk Mader
- **Odborný poradce:** Dr. Dušan Holý
- **Výroba:** Máša Charouzová, Krátký film Praha (1974)
- **Filmové laboratoře:** Barrandov

### Zařazení v programu

Snímek je součástí bloku **Retrospektiva Rudolfa Adlera: Hledání autentického člověka.**

- **Den a datum:** úterý 9. června 2026
- **Čas projekce:** 17:55 – 19:00 hod.
- **Místo:** Muzeum Jana Amose Komenského v Uherském Brodě
- **Poznámka:** Projekce proběhne za účasti Mgr. Jarmily Adler Šlaisové a prof. Marka Jáchy.

## Lokomotiva 300.619

**Anotace:** Tento vzácný archivní snímek z 60. let 20. století je cenným dokumentem éry, kdy se na československých kolejích potkávala nastupující moderní technika s veterány z dob rakousko-uherské monarchie. Dokument zachycuje každodenní provoz v klíčovém železničním uzlu **Kolín**. Divák může v úvodu spatřit rychlíkovou elektrickou lokomotivu řady **E 499.0 („Bobina“)**, která tehdy reprezentovala budoucnost dopravy. Hlavním aktérem filmu je však malá parní lokomotiva s označením **300.619**, konstrukčně odpovídající legendárnímu „Kafemlejnků“ (řada 310.0). Snímek detailně dokumentuje průmyslovou činnost v okolí kolínského nádraží, konkrétně vykládku uhlí pomocí obřího příhradového jeřábu, pod nímž parní stroj zajišťuje posun vozů. Film nabízí unikátní vizuální kontrast mezi elegancí elektrické trakce a syrovou dřinou železničářů v „vůni sazí a páry“.

### Původ a produkce:

- **Původ snímku:** Archivní filmový záznam (součást sbírek muzea)
- **Příhlašovatel:** Národní technické muzeum, Praha

#### Technické údaje:

- **Délka:** 2:14 min. (v přihlášce uváděno též 2:02 min.)
- **Kategorie:** Archivní dokument / technická historie
- **Zařazení v programu:** 2. blok: Historie v obrazech a její digitální stopa

## Megilat Ester (Svitek Ester)

**Anotace:** Krátký snímek z populárně-naučného cyklu „**Poklady z našich sbírek**“ představuje mimořádnou památku uloženou v knihovně **Oblastního muzea a galerie v Mostě**. Jde o starozákonní **svitek knihy Ester**, který byl sepsán s maximální pečlivostí na pěti pásech pergamenu pravděpodobně v Čechách mezi koncem 18. a polovinou 19. století. Dokument přibližuje historii tohoto liturgického předmětu, ze kterého se předčítalo o židovském **svátku Purim**, i jeho cestu do muzejních sbírek, kam jej v roce 1892 zakoupil sběratel **Izrael Schwarz**. Film zdůrazňuje význam odborné péče o památky, neboť v roce 2012 prošel svitek náročným konzervátorským zásahem v Národním muzeu, díky němuž je dnes opět čitelný a připravený dál vyprávět biblický příběh o odvaze a záchraně národa. Snímek je tak symbolickým mostem mezi minulostí a současností židovské komunity v našem regionu.

#### Autoři a produkce:

- **Odborný výklad:** Ing. Diana Šlajsnová Kvapilová (vedoucí oddělení knihovny a dokumentace)
- **Produkce:** Oblastní muzeum a galerie v Mostě
- **Námět:** Realizační tým v rámci projektu „Poklady z našich sbírek“
- **Finanční podpora:** Ministerstvo kultury ČR

#### Technické údaje:

- **Délka:** 2:29 min. (v přihlášce uváděno též 2:17 min.)
- **Kategorie:** Popularizační video / církevní historie a písemnictví
- **Zařazení v programu:** 6. blok: Genius loci a sbírkové skvosty

## Mezinárodní trienále skla a bižuterie Jablonec 2026

**Anotace:** Tento krátký, vizuálně působivý snímek slouží jako **upoutávka (teaser)** na nadcházející ročník jedné z nejvýznamnějších evropských akcí v oboru sklářství a bižuterie. Film sází na moderní **digitálně generovanou animaci (CGI)** a pracuje s výraznou symbolikou materiálů. Ústředním motivem je **skleněný hranol**, který se vznášá nad hustými jehličnatými lesy Jizerských hor a funguje jako prizma lámající světlo do spektrálních barev. Monumentální objekt uprostřed mystické krajiny zahalené v mlze symbolizuje Jablonec nad Nisou jako **světový „maják“ sklářství**, který k sobě přitahuje mezinárodní pozornost. Snímek tak zve na rok 2026, kdy bude Trienále pokračovat v tradici prezentace špičkového designu a uměleckého řemesla, které tvoří historické dědictví regionu.

#### Autoři a produkce:

- **Produkce:** Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou
- **Formát:** Digitální CGI animace

#### Technické údaje:

- **Délka:** 0:32 min. (v přihlášce uváděno též 0:20 min.)
- **Kategorie:** Vizuální upoutávka / spot k projektu
- **Zařazení v programu:** 6. blok: Genius loci a sbírkové skvosty

## Minerál whewellit

**Anotace:** Krátký snímek z populárně-naučného cyklu „**Poklady z našich sbírek**“ představuje fascinující geologický unikát – **minerál whewellit**. Dokument diváka zavádí do doby před více než 20 miliony let, kdy krajina pod Krušnými horami vypadala jako jezerní a bažinatý ráj s bujnou vegetací. Právě v tomto prostředí bohatém na organickou hmotu vznikala tento vzácný druh ze skupiny organolitů, který je zajímavý tím, že představuje **přírodní analog** látek, jež v lidském těle tvoří ledvinové a močové kameny. Film detailně popisuje náročný proces objevování krystalků whewellitu ukrytých v dutinách pevných **pelokarbonátových konkrecí**, které je nutné rozbít, aby vydaly své tajemství. Snímek prezentuje kolekci sedmi ukázek z pěti lokalit mostecké pánve a zároveň upozorňuje na to, že s útlumem těžby hnědého uhlí v Podkrušnohoří se tato unikátní příležitost k nahlédnutí do geologické historie regionu pomalu uzavírá.

#### Autoři a štáb:

- **Námět a odborný výklad:** Pavel Dvořák (geolog, kurátor geologické a paleontologické sbírky)
- **Produkce:** Oblastní muzeum a galerie v Mostě
- **Finanční podpora:** Ministerstvo kultury ČR

#### Technické údaje:

- **Délka:** 3:42 min. (v přihlášce uváděno též 3:30 min.)
- **Kategorie:** Popularizační video / přírodní vědy
- **Zařazení v programu:** 7. blok: Věda a technické unikáty

## Mlýnský den na Moldavské dráze

**Anotace:** Krátký dokumentární snímek zachycuje atmosféru výjimečné soboty **11. října 2025**, kdy se v hornickém městě Lom po mnoha desítkách let poprvé otevřel veřejnosti **Leipner-Wernerův mlýn**. Tato vzácná, leč dlouho zapomenutá technická památka, ukrytá za zdmi nenápadného domu u kamenného viaduktu Moldavské dráhy, se stala centrem prvního „Mlýnského dne“. Film dokumentuje bohatý kulturní program pro české i saské návštěvníky – od slavnostního průvodu s horníky a divadelního představení až po jízdy **historického vlaku Hurvínek** na přilehlé trati. Snímek vznikl v rámci přeshraničního projektu „**Železnice spojuje! / Die Eisenbahn verbindet!**“ a připomíná 140. výročí

zprovoznění trati mezi Freibergem a Mostem. Je přesvědčivým dokladem toho, že regionální historie a technické dědictví mají stále velkou sílu oslovovat a spojovat lidi napříč hranicemi.

#### Autoři a produkce:

- **Produkce / Přihlašovatel:** Oblastní muzeum a galerie v Mostě
- **Realizace v rámci projektu:** Železnice spojuje! / Die Eisenbahn verbindet! (podpořeno programem Interreg Česko – Sasko)
- **Spolupráce:** Město Lom a partneři ze saské strany Krušnohoří

#### Technické údaje:

- **Délka:** 3:10 min. (v programu uváděno též 2:58 min.)
- **Kategorie:** Dokumentární snímek o technické památce a regionální akci
- **Zařazení v programu:** 6. blok: Genius loci a sbírkové skvosty

## Návštěva u Jiřího Ščerbakova (1992)

Dokumentární portrét nás zavádí do soukromého světa **Jiřího Ščerbakova**, významného malíře, grafika a žáka Emila Filly. Snímek se soustředí na malířův hradecký dvorek, který během čtvrt století vlastními silami proměnil v **zelenou oázu uprostřed města**. Tato zahrada se mu stala nejen útočištěm, ale i přímým inspiračním zdrojem a součástí jeho výtvarného života.

Film však přesahuje rámec pouhého popisu zahradničení; skrze Ščerbakovovo vyprávění odkrývá hlubší filozofické úvahy o **vnitřní svobodě**, kterou si člověk musí vydobýt prací a vnitřním nastavením, a o zodpovědnosti jednotlivce vůči světu. Malíř kriticky reflektuje dravý nástup raného kapitalismu 90. let, kdy se „zlaté české ruce“ začaly zajímat spíše o valuty a kuponové knížky než o tvorbu hodnot. Snímek představuje Ščerbakova jako člověka, který i v pokročilém věku neztratil schopnost žasnout nad „hebkostí věcí“, vnímat krásu v detailech a neúnavně kultivovat svůj vnitřní i vnější prostor.

#### Zajímavé citace z filmu:

- „V zimě to byl dvorek a v létě to byla zahrádka. Od jara do podzimka to byla zahrádka a v zimě to byl dvorek.“
- „Vnitřní svobodu si musí zařadit každý sám v sobě. To vám nikdo nedá. To vám nedají ani tanky, ani růže. To musí z člověka vevnitřku.“
- „Na světě jsou pouze dva druhy lidí. Zahradníci, ti ho v potu tváře zušlechťují, a potom kupci a hokináři. Tito druzí svou hamižností ničí den co den výsledky práce těch prvých.“
- „Víte, já jsem vyrůstal v takovém prostředí, kde na mě nikdo neměl moc čas a tak si člověk hledal ty kontakty s tím světem nějak sám.“
- „Lví čumáky mě prostě fascinují. Já když se toho dotknu, tak to je opravdu, jak když si šmáknete na Rembrandta.“

#### Autoři filmu

- **Režie a spolupráce:** Rudolf Adler
- **Kamera / Spolupráce:** Ladislav Souček
- **Spolupracovali:** Petr Prima, Petr Hubner
- **Výroba:** RTR INTES Hradec Králové (1992)

## Zařazení v programu

Snímek je uváděn jako součást bloku **Retrospektiva Rudolfa Adlera: Hledání autentického člověka**.

- **Den a datum:** úterý 9. června 2026
- **Čas projekce:** 17:55 – 19:00 hod.
- **Místo:** Muzeum Jana Amose Komenského v Uherském Brodě

## Obřadní hornické švancary

**Anotace:** Krátký snímek z populárně-naučného cyklu „**Poklady z našich sbírek**“ nahlíží do depozitářů **Oblastního muzea a galerie v Mostě**, kde se nacházejí dva mimořádně vzácné exempláře obřadních hornických seker – **švancar**. Tyto nástroje, jejichž název pochází z německého *Schweizerhacke*, se vyvinuly z původních tesařských seker a v drsných podmínkách **Krušnohoří** sloužily havířům putujícím do odlehlých šachet nejen jako pracovní nástroj, ale i jako účinná zbraň. Postupem času se však proměnily v symbol hrdosti a stavovské příslušnosti, bez kterého se neobešla žádná slavnostní hornická **paráda**. Dokument představuje detaily bohatě zdobených topůrek vykládaných kostěnými destičkami s rytinami scén ze života horníků, přičemž jeden z kusů nese letopočet **1719** a znak saského vévodství. Snímek připomíná, že tyto skvosty jsou pevnou součástí historie regionu zapsaného na seznamu **UNESCO**.

### Autoři a produkce:

- **Odborný výklad:** Ludmila Škrabáková (kurátorka etnografie)
- **Produkce:** Oblastní muzeum a galerie v Mostě
- **Námět:** Realizační tým v rámci projektu „Poklady z našich sbírek“
- **Finanční podpora:** Ministerstvo kultury ČR

### Technické údaje:

- **Délka:** 3:39 min. (v přihlášce uváděno též 3:37 min.)
- **Kategorie:** Popularizační video / etnografie
- **Zařazení v programu:** 6. blok: Genius loci a sbírkové skvosty

## První typový exemplář ve sbírce bezobratlých

**Anotace:** Krátký snímek z populárně-naučného cyklu „**Poklady z našich sbírek**“ představuje vědecky mimořádný exponát z depozitáře bezobratlých **Oblastního muzea a galerie v Mostě**. Dokument přibližuje příběh objevu nového druhu tesaříka s názvem ***Paradeucalion maderense***, kterého v roce 2016 na ostrově Madeira našel kurátor entomologické podsbírky **Pavel Krásenský**. Tento zhruba centimetrový brouk je tzv.

**typovým exemplářem** (v muzeu doloženým červeným štítkem), tedy vůbec prvním jedincem svého druhu na světě, podle něhož byl popsán jako nový pro vědu. Snímek také odkrývá moderní přístup kurátora, který je vášnivým makrofotografem a prosazuje určování živočichů pomocí detailní digitální dokumentace namísto jejich zbytečného usmrcování pro sbírkové účely. Film připomíná, že i v tichu muzejních sbírek čítajících téměř 200 000 exemplářů se ukrývají příběhy spojující vědu s objevováním nových světů.

#### Autoři a produkce:

- **Odborný výklad:** Pavel Krásenský (kurátor entomologické podsbírky)
- **Produkce:** Oblastní muzeum a galerie v Mostě
- **Námět:** Realizační tým v rámci projektu „Poklady z našich sbírek“
- **Finanční podpora:** Ministerstvo kultury ČR

#### Technické údaje:

- **Délka:** 2:57 min. (v programu uváděno též 3:10 min.)
- **Kategorie:** Popularizační video / entomologie
- **Zařazení v programu:** 7. blok: Věda a technické unikáty

## Příběhy domů – Trampoty rodu Broušků

**Anotace:** Dokumentární snímek z cyklu České televize odkrývá fascinující a pohnutou historii rodiny **Broušků**, která je neodmyslitelně spjata s objevováním a zpřístupňováním **Sloupsko-šošůvských jeskyní** v Moravském krasu. Příběh začíná v 19. století u zakladatele hotelu a průkopníka speleologie Aloise Brouška, na jehož práci navázaly další generace. Film sleduje vzestup rodu, jehož členové se zasloužili o vybudování vyhlášeného hotelu a objev unikátních prostor, jako je **Brouškova pohádková síň**. Dramatický zlom přichází po roce **1948**, kdy rodinu zasáhla tvrdá komunistická perzekuce. Divák sleduje napínavý **útěk Josefa „Jožky“ Brouška** před Státní bezpečností do Kanady, následné znárodnění majetku a desítky let odloučení rodiny. Snímek vrcholí symbolickým návratem a restitucí hotelu po roce 1989, čímž skládá poctu nezlomnosti lidského ducha a síle rodové paměti, která dokázala přežít totalitní bezpráví.

#### Autoři a štáb:

- **Námět:** Vilém Fránek
- **Scénář a režie:** Jiří Šindar
- **Dramaturg:** Viktor Šlajchrt (v podkladech uvedeno jako Viktor SliPeam kin)
- **Kamera:** Jiří Strnad
- **Střih:** Jiří Kubík
- **Zvuk:** Radomír Geyer
- **Hudba:** Jiří Šindar
- **Komentář četli:** Ladislav Hauser, Jiří Šindar
- **Produkce:** Kateřina Zavadilová
- **Výroba:** Televizní studio Brno, Česká televize (2011)

**Účinkují:** Libor Zouhar (pravnuk Aloise Brouška), Jitka Zouharová, JUDr. Vilém Fránek, Mgr. Milan Koudelka a Zdeněk Motyčka.

**Technické údaje:**

- **Délka:** 25:29 min. (v programu uváděno 25:41 min.)
- **Kategorie:** Historický a životopisný dokument
- **Zařazení v programu:** 4. blok: Rodová paměť a mizející světy

## Rotunda ve Znojmě (1998)

Tento snímek z prestižního cyklu České televize **Deset století architektury** nás zavádí do unikátního prostoru románské rotundy svaté Kateřiny ve Znojmě. Dokument se zaměřuje na fascinující **nástěnné malby**, které jsou nejen vrcholem románského umění, ale především zásadním svědectvím o **počátcích české státnosti**. Režisér Rudolf Adler zde s hlubokým zájmem o historii svého rodného regionu provází diváka složitou symbolikou maleb – od zobrazení Ducha svatého v kupoli až po unikátní panovnický cyklus zachycující mytologické povolání Přemysla Otakara na trůn.

Film mapuje dramatickou historii restaurování maleb a odhaluje, jak se v průběhu staletí měnil pohled na jejich interpretaci. Díky využití tehdejší **špičkové digitální techniky** Akademie věd ČR mohl dokument poprvé v historii zprostředkovat detaily maleb v takové kvalitě, jakou dříve nebylo možné spatřit. Snímek tak zůstává vzrušující cestou k rozluštění tajemství, která tato památka střeží již téměř tisíc let.

**Zajímavé citace z filmu:**

- „*Románská nástěnná malba se vyjadřuje v architektonických kategoriích. Člení prostor, rytmizuje ho a optické kvality harmonizuje s obsahem a symbolikou.*“
- „*Malby ve znojemské rotundě jsou významným svědectvím o počátcích budování české státnosti.*“
- „*Díky tomuto zobrazení můžete v našem pořadu poprvé uvidět malby staré téměř 1000 let, tak jak je ještě nikdo neviděl.*“
- „*Dodnes se však nepodařilo odhalit všechna tajemství, jež jim před staletími svěřili jejich neznámí autoři. O to více jsou dnes i pro nás vzrušující.*“

**Autoři filmu**

- **Scénář a režie:** Adolf (Rudolf) Adler
- **Kamera:** Jiří Myslík
- **Střih:** Milan Justin
- **Dramaturgie:** Monika Kocandová
- **Produkce:** Hana Turečková
- **Odborní poradci:** PhDr. Ludomír Konečný, PhDr. Klára Benešová
- **Vedoucí projektu:** Vladimír Darjanin
- **Výroba:** Česká televize (Tvůrčí skupina Josefa Platze) a DADA (1998)

**Zařazení v programu**

Snímek je uváděn v rámci bloku **Retrospektiva Rudolfa Adlera: Hledání autentického člověka**.

- **Den a datum:** úterý 9. června 2026
- **Čas projekce:** 17:55 – 19:00 hod.
- **Místo:** Muzeum Jana Amose Komenského v Uherském Brodě

## Ruční výroba skla a bižuterie (Sklo – umění umět)

**Anotace:** Dokumentární snímek, který vytvořilo **Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou**, nabízí ucelený a technicky detailní pohled na tradiční i průmyslové procesy výroby, které proslavily české sklářství po celém světě. Film s podtitulem „**Sklo – umění umět**“ (v anglické verzi *Glass – The Art of Making*) provází diváka všemi klíčovými fázemi vzniku skleněného objektu. Kamera zachycuje mistrovství sklářů při náběru žhavé hmoty z pece, foukání z volné ruky i do forem a následné ruční tvarování. Dokument se podrobně věnuje také technikám rafinace a zdobení, jako je rytí, broušení, tažení skleněných nití nebo malba vypalovacími barvami. Opomenuta nezůstala ani specifika jabloneckého regionu – výroba mačkaných perlí, knoflíků a tvorba vinutých figurek u kahanu. Snímek je oslavou lidské zručnosti a technologických znalostí, které mění surový materiál v umělecké dílo.

### Autoři a produkce:

- **Produkce:** Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou
- **Přihlašovatel:** Státní muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou

### Technické údaje:

- **Délka:** 49:33 min. (v programu přehlídky uváděna ukázka 14:36 min.)
- **Kategorie:** Dokumentace výrobních postupů / tradiční řemesla
- **Zařazení v programu:** 3. blok: Umění, řemeslo, tradice

## Skleněné negativy: Slavnostní žehnání kostelních zvonů v roce 1924 v Mostě

**Anotace:** Krátký snímek z populárně-naučného cyklu „**Poklady z našich sbírek**“ představuje mimořádné bohatství uložené v depozitáři **Oblastního muzea a galerie v Mostě** – sérii **41 skleněných negativů**. Tyto křehké, ale technicky dokonale ostré záznamy zachycují významný historický okamžik, kdy obyvatelé Mostu **10. srpna 1924** vítali nové kostelní zvonky. Dokument vysvětluje kontext události: po první světové válce, kdy byly původní zvonky roztaveny pro válečné účely, se město dočkalo nových odlitků z dílny **Rudolfa Pernera**. Snímek odkrývá emoce lidí, jejich hrdost a víru v nový začátek, přičemž divákovi umožňuje spatřit podobu města, které v této formě již neexistuje. Film je poctou historické paměti regionu a kvalitě fotografického média, které dokázalo uchovat „ozvěnu zvonů“ i po celém století.

### Autoři a produkce:

- **Odborný výklad:** Lucie Paur (kurátorka obrazných médií)
- **Produkce:** Oblastní muzeum a galerie v Mostě
- **Námět:** Realizační tým v rámci projektu „Poklady z našich sbírek“
- **Finanční podpora:** Ministerstvo kultury ČR

#### Technické údaje:

- **Délka:** 3:28 min. (v přihlášce uváděno též 3:16 min.)
- **Kategorie:** Popularizační video / historie a dokumentární fotografie
- **Zařazení v programu:** 2. blok: Historie v obrazech a její digitální stopa

## Sto let Valašského muzea v přírodě: Příběh vzniku a rozvoje

**Anotace:** Tento krátký animovaný snímek byl vytvořen u příležitosti významného jubilea **100 let od založení Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm (1925–2025)**.

Film vrací diváka na přelom 19. a 20. století k vizionářskému nápadu sourozenců **Bohumíra, Aloise a Julie Jaroňkových**, kteří se tváří v tvář mizející dřevěné zástavbě rozhodli pro záchranu lidových staveb formou muzea v přírodě. Dokument přehledně mapuje klíčové milníky historie instituce: od první velké národopisné slavnosti **Valašský rok v červenci 1925**, přes postupné budování areálů **Dřevěné městečko**, **Valašská dědina** (60. léta) a **Mlýnská dolina** (80. léta), až po záchranu areálu na Pustevnách a vědeckou rekonstrukci vyhořelého Libušína. Snímek ukazuje, že příběh muzea nekončí a dál se rozvíjí o nové kapitoly, jako je areál **Kolibiska** představující horské hospodaření.

#### Autoři a štáb:

- **Scénář, výtvarno a režie:** Jan Švarc
- **Animace:** Eliška Hrázská, Aleš Bílek, Jan Švarc
- **Audio:** Jindřich Vítek
- **Vypravěč:** Oldřich Hajlich
- **Produkce:** Národní muzeum v přírodě / Valašské muzeum v přírodě

#### Technické údaje:

- **Délka:** 4:04 min. (v programu přehlídky) / 3:52 min. (v přihlášce)
- **Kategorie:** Animovaný dokumentární spot k výročí instituce
- **Zařazení v programu:** 1. blok: Muzea se představují

## Svědectví vázaná v čase

**Anotace:** Dokumentární snímek přibližuje fascinující historii a skryté bohatství **cisterciácké klášterní knihovny v Oseku**, která je již po staletí strážcem lidského poznání. Film mapuje osudy této instituce od jejích počátků spojených s rodem Hraběšiců ve 12. století až po barokní rozkvět, kdy se klášter stal významným intelektuálním centrem navštěvovaným i osobnostmi, jako byl J. W. Goethe. Snímek odkrývá pohnuté příběhy vzácných rukopisů a liturgických knih, na jejichž vzniku se podíleli mniši jako Bartoloměj Sehon, a přibližuje

dramatickou záchranu knižních fondů ze zrušených klášterů v Plasích, Sedlci či na Zbraslavi po reformách Josefa II.. Vedle teologických děl dokument představuje i unikátní přírodovědné spisy, například díla Buffona či Darwina. Celým filmem prostupuje motto knihovny „**Non spectaculo sed Usui**“ – tedy že věci nemají být tvořeny pro efekt, ale aby sloužily a vzdělávaly.

#### Odborný výklad (účinkující):

- **prof. PhDr. Kateřina Charvátová, CSc.** – historička, Univerzita Karlova
- **Dom Olivier Quenardel OCSO** – 74. opat kláštera Citeaux
- **PhDr. Jiří Wolf** – historik a knihovník
- **Mgr. Martin Myšička** – ředitel Státního okresního archivu Most
- **PhDr. Irena Bukačová** – historička a publicistka
- **Mons. ThLic. Ing. Stanislav Příbyl Th.D., Ph.D. CSsR** – 21. biskup litoměřický

#### Produkce a přihlašovatel:

- **Přihlašovatel:** Teplický spolek

#### Technické údaje:

- **Délka:** 44:31 min. (v programu přehlídky uváděna ukázka 15:24 min.)
- **Kategorie:** Dokumentární snímek / historie a památky
- **Zařazení v programu:** 6. blok: Genius loci a sbírkové skvosty

## Umění na periferii – Duo Convict

**Anotace:** Tento snímek je součástí osmidílného seriálu „**Umění na periferii**“, který vznikl ve spolupráci s programem **Umění pro město** a **Galerií hlavního města Prahy**. Dokument představuje tvůrčí duo **Convict**, které tvoří americký umělec **Conrad Eric Armstrong** a český malíř **Viktor Valášek**. Autoři osobitým způsobem navazují na 200 let starou tradici plenérové malby krajinářských škol a společně vytvářejí velkoformátová plátna přímo v terénu – tentokrát v kontroverzním prostředí **motolské skládky** nad Prahou. Film diváka provází procesem jejich „uměleckého výzkumu“, který spočívá v důkladném zkoumání genia loci, historie a proměn přehlížených míst na okraji metropole. Výsledné obrazy, vznikající jako společné skládačky obou autorů, zachycují nejen krajinné prvky a portréty, ale i environmentální dluh a kontrasty spojené s výstavbou moderního města. Snímek ukazuje, že umění na periferii nemusí být jen statickým objektem, ale živým nástrojem pro reflexi a novou imaginaci městského prostoru.

#### Autoři a štáb:

- **Režie:** Lucie Klímová
- **Námět a scénář:** Jan Trejbal, Lucie Klímová
- **Kamera:** Yvon Teysslerová
- **Střih:** Marek Matlovič
- **Zvuk:** Emil Kopta
- **Komentář čtl:** Roman Zach
- **Produkce:** Galerie hlavního města Prahy (2021)

- **Účinkují:** Viktor Valášek a Conrad Armstrong (malíři), Marie Foltýnová (vedoucí oddělení správy veřejné plastiky, GHMP)

#### Technické údaje:

- **Délka:** 12:16 min. (v přihlášce též 12:04 min.)
- **Kategorie:** Dokumentace uměleckého výzkumu / malba v plenéru
- **Zařazení v programu:** 3. blok: Umění, řemeslo, tradice

## VYRAŽENO DO KOVU – Od bižuterie po válečná vyznamenání

**Anotace:** Tento dokumentární snímek, vytvořený u příležitosti zahájení stejnojmenné výstavy v **Muzeu skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou**, mapuje fascinující historii jabloneckých výroben raženého a lisovaného zboží od poloviny 19. století až do současnosti. Snímek uvozuje diváka přímo do **prostředí pasířské a kovorytecké dílny** a do prostoru ražebny, čímž mu umožňuje nahlédnout do samotného procesu vzniku kovových předmětů. Film představuje nejen původní nástroje a nářadí, ale především bohatou škálu produktů – od jemných polotovarů pro bižuterii přes odznaky a kování až po prestižní medaile a **válečná vyznamenání**. Dokument je oslavou řemeslné kontinuity regionu, kde se technická preciznost pasířů po generace prolíná s uměleckým citem.

#### Autoři a štáb:

- **Kurátorka výstavy:** PhDr. Kateřina Nora Nováková, Ph.D.
- **Scénografie:** MgA. Miroslav Janda
- **Grafika:** David Matura
- **Odborná spolupráce:** Milan Bajer, Mgr. Petr Bjaček, Mgr. Jakub Feige, Ing. Markéta Hassová, Ivan Rous, doc. Mgr. Martin Veselý, Ph.D. a další
- **Výroba filmu:** Studio Upreal Vision (2025)
- **Přihlašovatel:** Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou

#### Technické údaje:

- **Délka:** 3:09 min. (v přihlášce uváděno též 2:57 min.)
- **Kategorie:** Dokumentace výstavního projektu / umělecké řemeslo
- **Zařazení v programu:** 3. blok: Umění, řemeslo, tradice

## Vladimír Suchý, Portrét národního umělce Jana Zrzavého

**Anotace:** Krátký snímek z populárně-naučného cyklu „**Poklady z našich sbírek**“ představuje výjimečné dílo ze sbírek **Oblastního muzea a galerie v Mostě** – portrét malíře Jana Zrzavého z roku 1984. Autorem obrazu je **Vladimír Suchý**, jeden z nejvýraznějších portrétistů druhé poloviny 20. století, kterého se Zrzavým pojilo dlouholeté osobní přátelství. Snímek přibližuje specifika tohoto pozdního portrétního, který vznikl až po smrti Jana Zrzavého a namísto detailní kresby sází na **evokaci atmosféry a vnitřního klidu**. Divák se seznámí s

umělcovým novým stylem 80. let, pro nějž jsou typické kontury rozpíjející se do pastelového pozadí, z nichž jasně vystupuje charakteristická podoba sedícího malíře v životní velikosti. Dokument také odkrývá technickou zajímavost: použití netradičního pojiva **akronex** (polymerní látky známé z lepidla Herkules), což Suchému umožnilo specifické vrstvení barev. Snímek je tak citlivou sondou do vztahu dvou umělců a zároveň svědectvím o snaze uchovat podobu legendárního malíře pro další generace.

#### Autoři a produkce:

- **Odborný výklad:** Olga Kubelková (kurátorka podsbírky výtvarného umění)
- **Produkce:** Oblastní muzeum a galerie v Mostě
- **Námět:** Realizační tým v rámci projektu „Poklady z našich sbírek“
- **Finanční podpora:** Ministerstvo kultury ČR

#### Technické údaje:

- **Délka:** 3:39 min. (v programu uváděno 3:51 min.)
- **Kategorie:** Popularizační video / výtvarné umění
- **Zařazení v programu:** 3. blok: Umění, řemeslo, tradice

## Za vojáčka mňa vzali (1967)

Tento nekonvenční dokument představuje etnograficky laděnou sondu do důležitého přechodového rituálu mladých mužů – **odvodů branců ročníku 1949 na rázovitém Horňácku**. Režisér se namísto dobové budovatelské propagandy o občanské povinnosti zaměřil na vnímavý a místy až absurdní pohled na odvodní komisi, doprovázený nefalšovaným folklorním veselím a značnou konzumací alkoholu. Film zachycuje syrové emoce, od humorných momentů připomínajících osudy Josefa Švejka až po upřímné obavy mladíků z nastávající služby. Snímek získal ocenění na festivalu v Karlových Varech, ale pro svůj **svobodomyslný tón** byl tehdejší režimem okamžitě stažen do trezoru.

#### Zajímavé citace z filmu:

- „*Tam jsem za Bože modliu, aby na tu vojnu nedostal.*“
- „*Až budu rukovat na tu vojnu, zanechám komu já, zanechám svoju milú.*“
- „*Švejk je stejně figura. Tam bude ten nápis žranice. Uděláme mu kratší nohy.*“
- „*Přece z Horňacka nikdy není nic špatného, ne?*“
- „*Zachránit Švejka. To naše snaha.*“

## Autoři filmu

- **Námět, scénář a režie:** Rudolf Adler
- **Kamera:** Ivan Koudelka
- **Střih:** Alois Fišárek
- **Produkce:** Zbyněk Bartoš
- **Zvuk:** Karel Cajtmahl, Zdeněk Pigmaus
- **Odborný poradce:** pplk. A. Morkus

- **Na filmu spolupracovali (natočili):** K. Mráz, Š. Růžičková, J. Boháčová, J. Krob, J. Vojtíšek
- **Výroba:** Studio Československého armádního filmu (ČAF)

## Zařazení v programu

Film bude promítán v rámci bloku **Retrospektiva Rudolfa Adlera: Hledání autentického člověka**.

- **Den a datum:** úterý 9. června 2026
- **Čas projekce:** 17:55 – 19:00 hod.

## Za železnou oponou. Vydavatelé české literatury v exilu

**Anotace:** Dvoudílný dokumentární snímek z produkce **Památníku národního písemnictví** mapuje fascinující a pohnutou historii českého literárního a vydavatelského exilu v letech **1948–1989**. Film, jímž diváka provází historik **Michal Stehlík**, odkrývá příběhy „strážců národní paměti“ – osobností, které i přes nepřízeň osudu a geografickou vzdálenost udržovaly svobodnou českou kulturu a jazyk při životě v dobách komunistické totality.

První část se věnuje formování exilu po únorovém převratu, vzniku klíčového časopisu **Svědectví Pavla Tigrida** a roli literárního vysílání **Rádia Svobodná Evropa**. Druhá část se soustředí na profesionální rozmach exilových nakladatelství po srpnu 1968, zejména na činnost torontských **'68 Publishers** manželů Škvoreckých či kolínského **Indexu**. Snímek využívá bohatý archivní materiál a ukázky z knižních fondů PNP, přičemž vedle dramatických osudů autorů a vydavatelů představuje i dobrodružné mechanismy, jakými se knihy jako „kontraband“ pašovaly přes železnou oponu zpět do vlasti. Dokument je hlubokou reflexí o literatuře, která byla s českým národem spjata „na život a na smrt“.

### Autoři a štáb:

- **Námět a scénář:** Michaela Kuthanová
- **Režie:** Světlana Lazarová
- **Odborný průvodce:** Prof. PhDr. Michal Stehlík, Ph.D.
- **Kamera:** Zdeněk Zvonek
- **Střih a mix zvuku:** Allan Lazarov
- **Zvuk:** Jiří Mach
- **Barevné korekce:** Allan Lazarov
- **Hudba:** Josh Woodward
- **Komentář četli:** Stanislav Lehký, Zdeněk Vencel, Alexandra Ptáčková
- **Výroba:** Golden Archer Productions pro Památník národního písemnictví (2025)
- **Odborná spolupráce:** PhDr. Michal Přibáň, Ph.D., DSc., Petr Kotyk a další

### Technické údaje:

- **Délka:** 1:29:05 hod. (v programu přehlídky uváděna ukázka a prezentace v délce 30 min.)
- **Kategorie:** Historický a literární dokument
- **Projekt:** Realizováno v rámci programu NAKI III Ministerstva kultury ČR
- **Zařazení v programu:** Středa 10. června, projekce s prezentací (13:15 hod.)

## Znovuzrození Přísečnické dráhy

**Anotace:** Dokumentární snímek přináší inspirativní příběh saské úzkokolejky v údolí Přísečnice (Preßnitztalbahn), která spojuje obce **Jöhstadt a Steinbach**. Tato trať, jejíž historie sahá do konce 19. století, byla v 80. letech 20. století v tehdejší NDR odsouzena k zániku a po roce 1986 téměř zcela rozebrána. Film mapuje neuvěřitelné úsilí spolku železničních nadšenců, kteří se po politických změnách v letech 1989–1990 rozhodli dráhu doslova „**vzkřísit z popela**“. Divák sleduje desetiletý proces obnovy, během něhož dobrovolníci ve svém volném čase a s využitím rodinných úspor sháněli lokomotivy, vagony i kolejnice ze zrušených tratí. Dnes je osm kilometrů dlouhá Přísečnická dráha s celoročním parním provozem nejen vyhledávanou turistickou atrakcí, ale také významným **motorem regionálního rozvoje** a skvělým příkladem dobré praxe v péči o technické dědictví.

### Autoři a produkce:

- **Přihlašovatel:** Oblastní muzeum a galerie v Mostě
- **Realizace v rámci projektu:** Železnice spojuje! / Die Eisenbahn verbindet!
- **Účinkuje:** Gerald Seifert (jednatel Přísečnické dráhy)

### Technické údaje:

- **Délka:** 6:14 min. (v programu uváděno též 6:02 min.)
- **Kategorie:** Dokumentární snímek / technická historie
- **Zařazení v programu:** 7. blok: Věda a technické unikáty